

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 23. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:01 • ח' אדר תשע"ח • 2018. 2. 23. • פרשת תצוה • Szombat kimenetele: 18:07

Bár micva ünnepség a főrabbi áldásával

„Tradíció, Tóra, identitás, büszkeség, felelősség, kapcsolódás, hála: annyi minden aspektusával találkoztunk a zsidóságnak, hogy nem is tudom, hol kezdjem elmagyarázni, mitől olyan döbbenetes és lenyűgöző egy ilyen hét.” – kezdi *Hurwitz Dvora* rebbecen az idei bár micva és bát micva utazás élményeinek elmesélését.

A nemzetközi Morásá (Örökség) szervezet hosszú ideje indít utakat a vallási felnőtségek között álló gyerekeknek. Idén összesen nyolc ország tizenöt városából érkeztek gyerekek. Minden csoportot anyanyelvi idegenvezető és biztonsági őr kísért. A program fő támogatója az Európai Rabbitanács.

A hatnapos út során a Golán fennsíkon való dzsipes túrától a kinereti hajókázásig, a Maszada

megmászásától Kfar Chábád macesz sütődjének megtekintéséig és Jeruzsálem bebarangolásáig sok minden belefér. A program fénypontja természetesen a bár micva és bát micva ünnepség. Idén – Izrael állam fennállásának 70. évfordulója alkalmából – a csoport különleges minisztériumi engedélyt kapott, hogy az ünnepség első részét a látogatók elől elzárt Zedekia barlangban tartásuk. „Ahogy mentünk le a lépcsőn, kétoldalt gyertyák ezrei égtek. A gyerekek egyik ámulatból a másikba estek, nem győzték kérdezgetni, hogy ezt tényleg nekik készítették így elő?” – próbálja szavakba önteni *Dvora* az élményt. A 100 ünnepelt Izrael áskénáz és szfárádi főrabbi-jára várta és áldotta meg. Ajándékot is kaptak, a fiúk tfilint, a lá-

nyok gyertyatartót és nyakláncot. „Fantasztikus, lenyűgöző este volt, csodálatosan elegáns ugyanakkor nagyon bensőséges.” Másnap a Siratófalnál – ahova zenével-táncsal kísérték a gyerekeket –, a fiúk már ezeket a tfilineket vették fel.

Ez egy semmihez nem hasonlítható élmény – hangsúlyozza *Dvora*. Az utazás során a gyerekek megtapasztalják, mennyiféle aspektusa van a zsidóság megélésének, és milyen széles a közösségek spektruma: „Látták a különböző szokásokat, hogy más nyelven beszélnek, ugyanakkor megtapasztalják, milyen egy néphez tartozni. Mit jelent felelősséggel lenni a népem iránt. Mi az örökség, amit kaptunk, és aminek a továbbadása és továbbélése már az ő felelősségük.”

Digitális egyetem

Deutsch Tamás, a Digitális Jólét Programért felelős miniszterelnöki biztos együttműködési megállapodásról tárgyalt a Milton Friedman egyetem vezetésével és fenntartójával.

A megállapodás célja az, hogy az intézmény digitális egyetemé váljon. A kormányzat célja, hogy legkésőbb 2018 végére a digitális ismeretek elsajátítása és hasznosítása minden magyar ember számára országszerte ingyenesen legyen elérhető. „Az unióban is példaértékű a megvalósuló program, amely az élet számos területét, egyebek mellett az oktatást és az üzleti modelleket is jelentős mértékben meghatározza és átalakítja.” – hangsúlyozta *Deutsch Tamás* a megbeszélésen.

Iskolai bemutatkozó nyílt nap a Maimonidész Gimnáziumban

Ismerd meg a kéttannyelvű Maimonidész Gimnázium tanárait és leendő osztálytársaidat! Látogass el iskolánkba: 20 perces próbaórákat tartunk külön a szülők és a 7., 8. osztályos diákok részére, ahol megismerheted interaktív tanítási módszerünket.

Időpont: március 28., 8:00

Helyszín:

1036 Budapest, Tímár u. 16.

Regisztráció:

info@zsidogimnazium.hu

www.zsidogimnazium.hu

Hetiszakasz

Isteni válasz a vitákban

Szakaszunk – *Töcává* (2Mózes 27:20–30:10.) – a pusztabeli Szentély további felszerelését, a papok ruházatát stb. részletezi. Itt esik szó az Urim Vötumim nevű csodaszertentűről, amelynek segítségé-

vel a főpap vitás kérdésekre isteni választ volt képes kérni. Ebben a szakaszban nincs említve Mózes neve, és ennek a kommentátorok különböző magyarázatait, értelmezését adják.

Zsidó híradó

Imareggeli az amerikai követségen

„A múlt héten a Washingtonban kongresszusi képviselők által szervezett Nemzeti Imareggelit követően az Amerikai Nagykövetség is meghívta a magyarországi egyházak és vallási közösségek vezetőit egy hasonló eseményre.” – foglalta össze az Egyesült Államok nagykövetségének sajtóirodája a múlt heti eseményt, hozzátéve: *Kostelancik* ügyvivő számára megtiszteltetés volt otthonában fogadni a jeles vendégeket.

A reggelire – melyen a zsidó vezetők részére Tel Aviv café-ből érkezett kóser ételt kínáltak – az EMIH-et és a magyarországi Chábád mozgalmat képviselő *Oberlander Báruch* rabbi a ros chodesi imáról érkezett. A vallásközi reggelin a zsidó közösséget a Mazsihisz részéről *Heisler András* képviselte.

A kötetlen hangulatú reggelin *Kostelancik* ügyvivő ar-

ra kérte a résztvevőket, hogy meséljenek vallásközi kapcsolataikról. *Oberlander* rabbi elmondta, hogy mind a katolikus, mind a református vezetőkkel jó a kapcsolatuk. „Bár ilyen jó lenne a kapcsolat a Mazsihisszel is.” – tette hozzá egy kis öniróniával.

Felmerült, hogy van-e üzenete az egyházaknak a választások kapcsán, amire *Oberlander* rabbi elmondta, hogy mindenkit arra buzdít, éljen állampolgári jogával. „Én azt javaslom, hogy lépünk a politikától két lépést hátra és a zsidóság érdekeit is szem előtt tartva válasszunk.”

Az amerikai kapcsolatokról a rabbi elmondta, hogy sokan keresik Amerikából magyar nyelvű kiadványokért. „Emellett szoros a kapcsolat az ottani rabbikkal is, és igyekszünk egymás munkájából tanulni.”

A pap magánya az arany oltárnál

A történelem során, a zsidó öntudat központi, meghatározó intézménye volt a jeruzsálemi Szentély, a hely, ahol a világnak és Istennek az érintkezése szinte tapintható volt.

A Tóra részletesen számol be a Szentély másáról, a Mózes és a zsidók által épített miskán szerkezetéről.

A hetiszakasz végén kerül említésre a Szentély utolsó eleme. Ez nem más, mint az arany oltár, amelyen a papnak naponta kétszer kellett füstölőszert bemutatnia, egyszer reggel, egyszer pedig délután. Ezen oltár a szentély belső részében volt elhelyezve, az arany menóra mellett.

Bölcseink felteszik a kérdést: vajon miért pont a szentélynek ezt a fontos elemét hagyták a legvégére? Nem lenne logikusabb azt a többi, már a múlt heti szakaszban részletezett berendezéssel együtt tárgyalni?

Fenti kérdésre a válasz a következőkben rejlik: azért hagyták az arany oltárt a végére, mert az bizony az egész Szentély létének az okát, célját fejezi ki. Ez tulajdonképpen a tetőpont megtestesülése.

Az arany oltárnál végzett szolgálatnak ugyanis magányos

jellege volt. A Jeruzsálemi Talmud Jomá traktátusa mondja, hogy amikor a pap belépett a szentélybe füstölőszert bemutatni az arany oltáron, nos, abban a pillanatban teljesen egyedül volt Istennel.

Fentiek a zsidó hagyományok személyes, privát oldalát világítják meg. A zsidó hagyományok szociális finomsága és összetartó ereje miatt néha hajlamosak vagyunk megfedkezni, hogy azok milyen örömet és kiteljesülést képesek adni egyéni szinten is. Minden egyes parancsolattal ugyanis, amit megcselekszünk, Istennel építünk ki személyes köteleket.

Legyen egy micva akár kollektív, akár egyéni jellegű, mindben közös, hogy van bennük egy mély, személyes dimenzió. Hetiszakaszunkban az arany oltár részletezése emlékeztet minket, hogy mindennapi életünk során a zsidó hagyományok teremtenek lehetőséget arra, hogy belépünk a Szentélybe, s ott a saját füstölőszerünket mutassuk be Istennek.

Kovács Jichák rabbinövendék
cikke *Tali Loewenthal* írása
nyomán

A SEGITÉS
Kóser 1%
MINDIG KÓSER
EMIH

בס"ד

A MI CIKKEINK KÓSEREK!
ADÓJA 2x1%-ÁNAK
FELAJÁNLÁSÁVAL
A GUT SÁBESZT TÁMOGATJA!

KÉRJÜK, IDÉN IS TÁMOGASSA SZERVEZETEINKET ADÓJA 2x1%-ÁVAL!
EGYHÁZI 1%: EMIH TECHNIKAI SZÁM: 1287
TÁRSADALMI SZERVEZETEK 1%: CHÁBÁD LUBAVICS ALAPÍTVÁNY
ADÓSZÁMA: 19463038-1-42
TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: WWW.KOSREGYSZAZALEK.HU

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 17:10: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban); 18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora
17:00: **A zsidó királynő nem akart segíteni a zsidóknak?**

(*Oberlander Báruch* rabbi előadása);

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

17:00: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

A Rebbe szava

Minden korban voltak Hámánok

A Rebbe purimi levele

Isten kegyelméből
5713. ádár hó 13.
[1953. február 22.]
Brookly, N.Y.

Üdvözet és áldás!

Purim ünnepének Eszter könyvében leírt története világos elemzést ad számunkra a „zsidókérdésről”.

A zsidók, akiknek országa romokban hevert, ők maguk pedig 127 különböző tartományba szóródtak szét, egyértelműen különböztek a többi néptől. Ez nagyon hasonló ahhoz, ahogy a zsidók manapság is különböznek a szomszédaiktól, bárhol is éljenek.

Bár voltak olyan zsidók, akik eltitkolták hovatartozásukat, Hámán, a zsidók ellensége, azonosította azokat a tulajdonságokat és jellegzetességeket, melyek – ha akarták, ha nem, egy néppé kovácsolta őket, mert „törvényeik különböznek minden más népétől” (Eszter könyve 3:8).

Ezért Hámán gonosz módon ki akarta irtani a zsidókat, el akarta pusztítani „az összes zsidót, öreget és fiatal, gyerekeket és nőket”. Bár azokban az időkben is voltak olyan zsidók, akik szigorúan ragaszkodtak a Tórához és a parancsolatokhoz, és olyanok is, akiknek a vallással és a népével való kapcsolata meggyengült, sőt voltak, aki be akartak olvadni a többségbe, mégsem kerülhet el senki, hogy egy néphez tartozóként tekintsenek rájuk, és mindegyikükre vonatkozott Hámán kegyetlen rendelete.

Minden korban voltak Hámánok, mi mégis túléltek mind egyiket, Istennek hála. Mi lehet a túlélésünk titka?

A válasz egyértelművé válik az alábbi példázatból. Amikor egy tudós egy bizonyos jelenséget irányító szabályokra akar bizonyítékot szerezni, vagy egy bizonyos természeti elem alapvető tulajdonságait akarja meghatározni, akkor kísérletek sorozatát kell végrehajtania a legkülönbözőbb feltételek mellett. Így tudja meghatározni azokat a törvény-

mények között éltünk a világ különböző részein. Ha azonosítani akarjuk népünk létezésének okát és különleges erejét, akkor azt nem valamilyen sajátos fizikai adottságnak vagy belső tulajdonságnak, nem a nyelvnek vagy egy tágabban értelmezett viselkedési és szokásrendszernek, és nem is valamilyen faji tisztaságnak köszönhetjük

és eszmék próbáltak véget vetni spirituális létezésünknek.

Purim ősrégi tanítással szolgál, melyre legnagyobb szomorúságunkra a közelmúlt is bizonyítékok sorát nyújtja: nincs az a mély, akár nemzedékek során átívelő asszimiláció, mely menedéket nyújthatna a Hámánoktól és Hitlerektől, és nincs olyan zsidó sem, aki egy effajta menekülési kísérlettel elvághatná magát népétől.

Ennek az ellenkezője igaz: a zsidó nép túlélési és fennmaradási képessége éppen azáltal erősödött, hogy „törvényeik különböznek minden más népétől”.

Purim arra emlékeztet minket, hogy népünk és benne minden egyes zsidó férfi és nő ereje az ősi, spirituális hagyományok megőrzésének függvénye, ami egyben a harmonikus, boldog és egészséges élet feltétele is. Szellemi és fizikai életünket úgy kell alakítani, hogy soha ne kerüljenek ellentmondásba létezésünk alapelveivel és úgy kell összehangolnunk azokat, hogy a lehető legnagyobb harmóniában legyenek, és megerősítsék fizikai és spirituális erőnket, melyek a zsidó életben egymástól elválaszthatatlanok.

A legjobbakat és vidám purimot kívánok. Bárcsak megélnénk, hogy egy Hámánoktól és Ámálékoktól, a zsidó nép, a zsidó lélek és hit ellenségeitől mentes világ köszöntson ránk!

Tisztelettel,

M. Schwarzbart

Megjelent a Rebbe levelezését összegyűjtő *The letter and the spirit* című könyv második kötetében (szerkesztette dr Nissan Mindel rabbi; Nissan Mindel Publication 2013., 470-471. oldal)

A Rebbe Purimkor (5749/1989)

szertüskéket és jellemzőket, melyek minden esetben igazolhatóak. Nincs olyan természeti törvény, melyet kisszámú kísérlettel bizonyítani lehetne, vagy olyan kísérletekkel, melyeket egyforma vagy nagyon hasonló körülmények között végeztek el, mert így nem lehetne meggyőzően megállapítani, hogy melyek az elsődleges és melyek a másodlagos jellemzők, illetve mely eredmények irrelevánsak.

Hasonló alapelvek érvényesek népünk esetében is. A mi népünk az egyik legősibb a világon, nemzeti történelmünk a szináj-hegyi kinyilatkoztatással kezdődött, mintegy 3300 évvel ezelőtt. Az évszázadok során egészen különböző körü-

(mert történelmünk kezdeti szakaszában, illetve a középkorban és a közelmúltban is voltak olyan törzsek és etnikai csoportok, melyek felvették a zsidó vallást és népünkbe olvadtak).

A szétszórt és száműzött zsidó népet egyesítő, alapvető elem, mely helytől és időtől függetlenül egy nemzetté kovácsol minket, a Tóra és parancsolatai, a zsidó életmód, mely alapvetően változatlan maradt helytől és időtől függetlenül. A tanulság világos és megkérdőjelezhetetlen: a Tóra és parancsolatai tették népünket elpusztíthatatlanná egy olyan világban, melyben mézarlások és pogromok veszélyeztették fizikai fennmaradásunkat és idegen kultúrák

Kóser konyha

Csokicsipsszel töltött sütemény

Ennek az egyszerű és egyszerű süteménynek a nagy előnye, hogy a töltelékkel együtt sül. Tortaformába töltve akár születésnap tortaként is megállja a helyét.

Párve

A tésztához:

1,5 pohár cukor

½ pohár olaj

3 pohár liszt

1 cs. sütőpor

½ pohár frissen facsart

narancslé

½ pohár víz

4 tojás szétválasztva

A töltelékhez:

1 pohár csokicsipsz

6 ek. cukor

2 púpozott ek. kakaópor

1 cs. vaníliás cukor

1 kk. őrölt fahéj

A tészta összetevőit a tojás-fehérjék kivételével sorban tálba tesszük, és alaposan összekeverjük, hogy sűrűn folyó tésztát kapjunk. A fehérjéket kemény habbá verjük, és óvatosan beleforgatjuk a lisztes keverékbe. Egy téglalap alakú tortaformát kibélelünk sütőpapírral, és a tészta felét egyenletesen elsimítjuk benne. A töltelék hozzávalóit összekeverjük, a tepsiben levő tésztára szórjuk, majd a maradék tésztát elosztjuk a tetején. Sütőbe tesszük, és 180 fokon 40-45 perc alatt készre sütjük.

Hogy lett kóser a Coca-Cola?

Február 1-jén indult a Zsidó Tudományok Szabadegyetemének tavaszi kurzusa. Csütörtök esténként 7 órától a kóserággal és a zsidó gasztronómiával ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

Február 15-én Oberlander Báruch rabbi: „Kósert, de honnan? Hekser-kérdések” című előadását hallgathatták meg a résztvevők. A szűk másfél óra lebilincselően érdekes volt.

Bevezetőként elhangzottak a kóserág alapjai: melyik állat kóser, hogyan kell levágni, hogy „az is maradjon”, illetve a kóser állatok származékainak (tojás, tej, tejkészítmények) kóserági szabályai. Arra vonatkozóan, hogy hiába kóser egy adott hús és kóser a tej, együtt mégsem azok, Oberlander Báruch remek hasonlattal élt: a kóser hús és a kóser tej együtt olyan, mint két gyerek: külön-külön rendben vannak, ám nem férnek meg egymás mellett.

Említést tett a zöldségek és gyümölcsök, valamint a borok kóserági szabályairól is. Elhangzott továbbá, hogy azon élelmiszerek feldolgozásánál, főzésénél, melyek nem fogyaszthatóak nyersen (pl. tojás, krumplics), minden esetben jelen kell lennie egy zsidónak.

Mit tudunk vásárolni a boltban – vagyis mi az, ami kóser?

Szerencsére egészen széles a skála. Mindenfajta zöldség és gyümölcs rendben van. Megfelelőek továbbá a feldolgozatlan élelmiszerek, a só, a cukor, a liszt, az étolaj és még rengeteg egyéb, teljesen hétköznapi termék, mely szintén nincs ellátva kóserági pecséttel. Ilyen például a Coca-Cola, mely hiába kóser pecsét nélkül is, nekik több kellett.

Történt ugyanis, hogy nem szerettek volna lemaradni a kóser

ser pecséttel ellátott Pepsi mögött, így felkeresték a Bnei Brak-i Landau főrabbit azzal, hogy ők is szeretnék heksert. Igen ám, de ehhez tudni kellett a Coca-Cola összetevőit, ami – ugyebár – a titkosnál is titkosabb. Összeállították hát egy tízezer (!) ada-

aki ért a témához, de nem szívügye. Van, aki nem elégszik meg a 99 százalékkal, csakis a százalal. Érvényes ez arra, aki adja a pecsétet, de arra is, aki megvásárolja az adott terméket. Minden pecsét közül legismertebb az OK Kosher.

lékből álló listát, és azt mondták: ebből négy található meg a kóserban. Ha a tízezerből akár egy is nem felel meg a kóserági szabályoknak, nem tartanak igényt a pecsétre. A főrabbi azonban ragaszkodott ahhoz, hogy pontosan tudja az összetevőket. Ekkor egy pszichológus segítségét kérték, akinek azt kellett eldöntenie, rábízható-e a főrabbi a titkok. Ha ismerjük a történet végét, vagyis azt, hogy az Izraelben gyártott Coca-Colákon végül lett kóserági pecsét, akkor tudjuk, hogy megfelelőbb emberre nem is bízhatták volna a titkos receptet.

„Amit tegnap ettél, az vagy holnap”

Mint annyi mindennek, a heksereknek is van hierarchiája: vannak a kóserági pecsétek és vannak a még kóserőbbek. Van,

Certification és az Orthodox Union, de rajtuk kívül rengeteg más szervezet, köztük az EMIH is állít ki kóserági bizonyítványt. Az Egyesült Államokban évente mintegy 1,2-1,5 milliárd dollár értékű kóser élelmiszer készül, melyet nem csak a vallásos zsidók fogyasztanak. A kóserág feltételez egy bizonyos szintet, minőséget, tisztaságot, és ezt sokan hajlandóak megfizetni. Nem véletlen hát az sem, hogy az EMIH-et is rendszeresen keresik fel hazai gyártók, akik termékeiket szeretnék teljesen vagy legalább részben (mondjuk az év egy bizonyos időszakában) kóserre tenni, és a cél érdekében hajlandóak alávetni magukat az ehhez szükséges folyamatnak. „Amit tegnap ettél, az vagy holnap” – mondjuk oly gyakran és élünk is egyre többen e szerint.

Molnár Zsófia

A következő előadás:

Barhesz vagy Bagel? – A regényes zsidó gasztronómiáról
– Rubin Eszter író (márc. 8.)

Részletek: <http://zsts.hu/mindent-a-koser-konyharol/>

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

